

CAPUT V.

Quomodo se gerere debeat confessarius cum habituatibus et recidivis ^{a)}.

70. - Distinguendi sunt habituatibus a recidivis.

Habituatibus, quis.

Potest absolvi.

Interdum potest differri absolutio.

Quid constituat habitum.

Recidivus, quis.

Absolvi nequit cum signis ordinariis.

Habituatibus sunt, qui habitum contraxerunt in aliquo peccato, de quo non adhuc sunt confessi. — Isti, ut dicunt DD. (*Lib. VI, n. 459*), bene absolvi possunt prima vice qua confitentur de pravo habitu, vel si de eo confitentur, postquam ipsum retractaverunt; dummodo dispositi sint per verum dolorem et firmum propositum adhibendi media efficacia ad emendationem. — Verum si habitus esset valde radicans, potest etiam confessarius ei differre absolutionem, ad experiendum quomodo sit constans poenitens in proximo deducendo media praescripta, utque ipse de suo vitio majorem concipiat horrorem.

Advertatur hic quod quinque vices in mense jam possunt malum habitum constituere in aliquo vitio peccati externi, modo inter ipsas aliquod intervallum intercedat. Et in materia fornicationum, sodomiarum et bestialitatum, multo minor numerus habitum queit constituere: qui, ex gr., semel in mense fornicaretur per annum, bene hic habituatibus dici potest.

71. - *Recidivi* autem sunt, qui post confessionem eodem vel quasi eodem modo sunt relapsi absque emendatione. — Isti, ut communiter docetur (*Lib. VI, n. 459*, v. *Recidivus*), nequeunt absolvi, si sola signa ordinaria afferant, nempe si tantum confiteantur, asserendo se poenitere et proponere, prout habetur ex propos. 60 damnata ab Innocentio XI. Nam habitus contractus et relapsus praeteriti sine ulla emendatione magnam praestant suspicionem, quod dolor et propositum, quae poenitens asserit se habere, nequaquam sint

vera. Unde istis differenda est absolutio per aliquod tempus, usquedum appareat prudens signum emendationis. Et in hoc puncto lugenda est animarum ruina; cujus causa sunt tot mali confessarii, indistincte absolvendo tot recidivos qui, cum repererint confessarios qui semper tam facile eos absolvunt, amittunt horrorem in peccando et pergunt ad putrescendum in coeno vitiorum usque ad mortem.

Quidam DD. (*Lib. VI, n. 459*, v. *Dicunt*) admittunt, recidivum solis signis ordinariis absolvi posse usque ad tertiam et quartam vicem. Sed huic opinioni nunquam potui acquiescere; quia habituatibus qui post unam confessionem recidit sine emendatione, jam est verus recidivus, et fundatam praebet suspicionem suae indispositionis.

Et notetur hic quod haec regula procedit etiam respectu culparum venialium. Quamvis enim communiter admittitur facilius absolvi posse eos qui prolabantur in peccata levia, eo quod occasiones eorum frequentiores sint; attamen, cum sit communis sententia (*Lib. VI, n. 449, Dub. 1*), grave esse peccatum et sacrilegium, absolutionem recipere super levibus confessis sine vero dolore et proposito, nec sufficere dolere de multitudine seu de numero excessivo talium culparum, quin dolor habeatur de aliqua in particulari, prout tenuimus (*ibid., Dub. 2*), contra quorundam opinionem ^{a)}, facile metuendum est, hujusmodi confessiones sacrilegas esse aut saltem invalidas. — Hinc diligenter satagat confessarius ad non absolvendos indistincte tales poenitentes. Tunc etenim, etiamsi illi sint in bona fide, tamen non poterit a sacrilegio excusari, absolutionem impertiendo eis qui ad ab-

Nequidem semel.

Hoc fere valet pro recidivo in venialibus.

Regulae pro eisdem confessione.

70. - ^{a)} S. Doctor postea hoc caput ad verbum intexit in *Hom. Apost., tr. ult., n. 8-18*.

71. - ^{a)} Ita S. Doctor potius tenebat in prima editione Theologiae moralis, *col. 717*,

sed jam in editione secunda dixit: « Hae sententiae facile videntur posse conciliari: cum impossibile sit dolere de multitudine et non dolere saltem de illis posterioribus culpae pro quibus constituitur multitudo ».

solutionem non satis dispositi iudicari possunt. Propterea curet, si poenitentem sine peccato vult absolvere, aut eum disponere ad dolendum praesertim de aliqua levi culpa, a qua ille magis horreat; aut ei insinuare ut confiteatur de aliquo peccato graviore vitae antea contra aliquod praeceptum (sufficit enim ut confiteatur in generali absque numero); ut habeat materiam certam, super qua in niti possit absolutio; alioquin etiam huic poenitenti per aliquod tempus differri oportet absolutio.

72. - Dico: *per aliquod tempus*; eo quod recidivus tam levium quam gravium culparum non est necessarium differre eis absolutionem per annos aut menses, ut nimis rigide vult Juenin. Vide *Lib. VI, n. 463*. - Sed regulariter satis erit, si peccatum procedit ex fragilitate intrinseca, dilatio octo vel decem dierum, prout ait doctus auctor libri Romae editi, cui titulus: *Istruzione per li novelli confessori*¹; idemque dicit auctor libelli ubique in Italia accepti, cui titulus: *Istruzione per li confessori di terre e villaggi*², ubi pro hac doctrina citat Ludovicum Habert³; adduntque esse excessivam et periculosam dilationem mensis, quia post tantum tempus difficilis redditur reditus hujusmodi poenitentium.

Et huic iudicio favet Benedictus XIV, in bulla *Apostolica*, ubi loquens de confessariis qui rite poenitentibus absolutionem differunt, sic deinde eos monet: *Illos ut quantocius revertantur invitent... ut ad sacramentale forum regressi, absolutionis beneficio donentur*. Nota verba *quantocius* et *donentur*. - Ad summum (dico) his differri potest absolutio per quindecim aut viginti dies.

Sed excipere oportet illos, qui tempore praecepti Paschalis confitentur. Pro istis enim majoris temporis experientia requiritur, cum justa suspicio haberi pos-

sit quod hi abstineant a relapsu potius ut censuram effugiant, quam ex vero proposito mutandi vitam. - Oportet etiam excipere eos qui lapsi sunt in occasione proxima extrinseca. Isti enim majores egent experientia, cum occasio (ut dictum est in capitulo praecedenti) sit fortius incitativum ad peccandum. Verum semper sufficiet experientia mensis. Caveat tamen confessarius ne dicat poenitenti ut non redeat nisi post mensem; nam hic ob tantam dilationem nimis terretur. Potius imponat ei ut redeat post octo vel quindecim dies, et sic blando modo ipsum transferet ad recipiendam absolutionem in fine mensis.

73. - Ad absolvendos igitur recidivos non sufficiunt ordinaria signa doloris et propositi, sed requiruntur extraordinaria: quae alias, juxta communem sententiam (*Lib. VI, n. 459, v. Recidivus*), certe sufficiunt ad absolutionem impertiendam. Illud enim extraordinarium signum, modo solidum sit et fundatum, aufert indispositionis suspicionem, quae urget ratione relapsuum.

Recte dixerunt episcopi Belgii, anno 1697 congregati, in quodam decreto edito pro directione confessariorum suarum dioecesium, de hoc puncto loquentes: *Deum in conversione peccatoris non tam considerare mensuram temporis quam doloris* (apud Croix⁴). Hinc prohibuerunt ne confessarii stabili lege exigerent a poenitentibus adhuc recidivis experientiam notabilis temporis, antequam eos absolvent. Et jure merito. Sola enim probatio temporis non est unicum signum mutatae voluntatis, quia voluntas peccatoris mutatur virtute divinae gratiae quae tempus non requirit, sed aliquando illico operatur. Quapropter mutatio voluntatis bene per alia signa cognosci valet sine experientia temporis. Quinimmo alia signa dispositionis actualis poenitentium quando-

que voluntatis mutationem manifestant multo melius quam probatio temporis: nam talia signa directe dispositionem ostendunt, dum e converso experientia illam ostendit tantum indirecte; cum non raro accidat quod aliquis diu abstinerit a peccando, et adhuc sit etiam indispositus.

Unde auctor libri citati: *Istruz. per li novelli confessori*, sic ait¹: *Se la ricaduta nasce dalla propria fragilità, senza altra causa estrinseca volontaria, è quasi temerità il dire che ogni ricaduto sia indisposto*^a. Et alibi², dicit quod recidivus propter vim mali habitus absolvi debet, semper ac firmam ostendit voluntatem adhibendi media ad emendationem, sic subdendo: *E giudichiamo che il fare altrimenti sia troppo rigore, e che il confessore facendolo s'allontanerebbe dal vero spirito della Chiesa... e del Signore..., e dalla natura del sacramento, il quale non solamente è giudizio, ma medicina... salutare*^b.

74. - Plura autem sunt haec signa, prout docent doctores (*Lib. VI, n. 460*).

1°. Major dolor manifestatus per lacrymas (modo sint verae compunctionis), aut per verba ex corde procedentia, quae aliquando certiora signa quam lacrymae esse possunt.

2°. Minor numerus peccatorum (intellege, cum poenitens fuerit in eisdem occasionibus et tentationibus peccandi); aut si poenitens post ultimam confessionem perseveraverit in gratia per notabile tempus, puta per 20 aut 25 dies, ipse qui prius pluries in hebdomada prolabi solebat; aut vero si relapsus fuerit post magnam resistantiam; aut etiam si antequam ad confessionem accederet, diu se abstinerit a culpis mortalibus.

3°. Diligentia adhibita pro emendatione, ut esset, si poenitens diligenter occasio-

nem vitaverit, media praescripta a confessario executioni mandaverit; aut si adhibuerit jejunia, preces, eleemosynas, etc. ad vitium extirpandum^a).

4°. Si ipse petit a confessario remedia aut nova media ad emendationem. Item si promittit implere media, quae tunc ei suggerit confessarius; maxime si nunquam monitus fuerit ad illa adhibenda. Sed his promissionibus censeo non omnino fidendum, si alia signa desint: cum poenitentes, ut absolutionem carpant, facile promittant, sed postea difficulter attendant.

5°. Spontanea confessio, nempe si poenitens accedit non jam ad implendum praeceptum Paschale, neque ex quodam usu confitendi in aliquibus temporibus, prout in die Nativitatis Domini, in festivitibus Deiparae et similibus, neque accedit impulsus a parentibus, a domino aut magistro; sed venit omnino sponte et vere inspiratus a divino lumine, ad solum finem ut divinam gratiam recipiat: praesertim si ad confitendum longum iter aggressus fuerit, abstinerit a lucro notabili, grave sustinuerit incommodum, aut magnum conflictum internum vel externum superaverit.

6°. Si venerit motus ab aliquo extraordinario impulsu, puta ob concionem auditam, aut mortem amici, obve metum alicujus imminenti flagelli, prout terrae-motus, pestis, etc.

7°. Si poenitens confiteatur peccata antea per verecundiam tacita.

8°. Si poenitens, antequam accedat, restituerit rem vel famam abiatam.

9°. Si propter monitionem confessarii ostendit se apprehendisse novam cognitionem et horrorem sui peccati periculi-que suae damnationis.

Alii alia signa addunt: prout si poenitens magnam libenter acceptat poeni-

Quaestio vel promissio remediorum.

Spontanea confessio.

Motivum extraordinarium confessionis.

Confessio sacrilege omissorum.

Restitutio praecedens.

Nova cognitio peccati vel periculi.

His recidivis, ex fragilitate intrinseca, differatur absolutio.

regulariter per octo vel decem dies;

Recidivus cum signis extraordinariis absolvi potest.

Nec tunc requiritur probatio temporis.

Signa extraordinaria.

Lacrymae, cordialia verba.

Minor numerus peccatorum.

Nam haec signa ostendunt mutationem voluntatis.

Studium emendationis.

Juenin., Commentarius... de Sacramentis, diss. 6, qu. 7, cap. 4, art. 7 (edit. Lugd. 1717). - ¹ Is est *Giordani*, part. 1, cap. 9, n. 215. - ² Is est *Jorio*, cap. 1, § 4, init. - *Bened. XIV*, encycl. *Apostolica*, § 22, diei 26 Jun. 1749. - *Decret. episcoporum Belgii*, seu *Instruct. pastoralis*... pro exe-

cutione nuperi Brevis S. D. N. Innocentii Papae XII, circa administrationem sacramentorum, etc., de die 13 April. 1697; ap. De Ram. *Synodicum Belgicum*, tom. 1, pag. 623 (edit. Mechlinien. 1828). - ³ Theol. mor., lib. 6, part. 2, n. 1823 (edit. Mediolan. 1724).

¹ Part. 1, cap. 15, n. 356. - ² Part. 1, cap. 9, n. 213.

73. - ^a) Id est: « Si relapsus provenit ex propria fragilitate, sine alia causa extrinseca voluntaria, quasi temerarium est dicere omnem recidivum esse indispositum ».

^b) Latine: « Et judicamus, alium agendum modum nimis rigorosum esse; et confessarium sic agentem a vero spiritu tum Eccle-

siae tum Domini recedere, necnon a natura hujus sacramenti, quod non solum iudicium est, sed et salutaris medicina ».

74. - ^a) Textus italicus habet « ad bonam faciendam confessionem ». Item *Theologia moralis, lib. 6, n. 460, 3°*, ubi S. Doctor eandem quaestionem tractat.

72. - ^a) Habert, *Prax. Sacram. Poenit.*, tr. 4, v. *Illi vero* (edit. Bassan. 1770), ita rem

explicat ut ejus opinio eodem fere recidat ac sententia Juenini.

tentiam; si asserit, se poenituisse peccati, statim ac illud patravit; si protestatur, se velle mori potius quam peccare. Sed haec signa nescio an sola satis esse possint. Potius dicerem quod possent deservire ad alia adjuvanda signa quae sola non sufficerent.

75. - Denique semper ac aliquod adest signum, quo prudenter possit judicari poenitens mutasse voluntatem, bene absolvi potest. Quamvis enim confessarius, ut poenitentem absolvere possit, moraliter certus esse debeat ejus dispositionis, at tamen advertendum quod in aliis sacramentis, in quibus materia est physica, physica etiam debet esse certitudo; sed in hoc sacramento Poenitentiae, cum materia sit moralis, prout sunt actus poenitentis, sufficit moralis certitudo sive respectiva, ut probatum est *Lib. VI, n. 57 et 461*. Nimirum satis est quod confessarius prudentem habeat probabilitatem de dispositione poenitentis sine aliqua prudenti suspicione in oppositum. Alioquin difficulter unquam posset ullus peccator absolvi, nam omnia signa poenitentium aliud non fundant quam probabilitatem quamdam de ipsorum dispositione.

Auctor *Istruz. per li novelli Confessori* sic inquit¹: *Non ricercasi altro... per amministrare la Penitenza, che un giudizio prudente e veramente probabile della disposizione del penitente... Onde..., se le circostanze non fondano un dubbio prudente, ch'egli non sia sufficientemente disposto, non dee il confessore inquietare se stesso nè il penitente per averne l'evidenza, che non è possibile*^a.

Et hic notandum circa malum habitum, quod facilius absolvi possunt recidivi in blasphemiiis quam in aliis peccatis odii, furti aut libidinis, quibus habitus fortius inhaeret, causa majoris concupiscentiae sive inclinationis quae in illis invenitur.

76. - Dictum est, confessarium posse absolutionem impertiri consuetudinario et

recidivo, quando ille per signum extraordinarium dispositus apparet: sed non dicitur *teneri*; quia potest etiam absolutionem ei differre, si hoc censeat expedire, ut communiter doctores docent (*Lib. VI, n. 462*). Etenim, licet poenitens post confessionem suorum peccatorum jus habeat ad absolutionem, tamen non habet jus ut statim absolvetur; nam confessarius tamquam medicus, bene potest, immo quandoque tenetur absolutionem differre, cum judicat, tale remedium necessario prodesse salutis sui poenitentis.

An autem *expediat ordinarie uti hoc remedio aut non sine consensu poenitentis*?

Certum est non expedire, si videt quod dilatio afferre potest magis detrimentum quam profectum; et idem dicunt DD., quando ob dilationem poenitens subire deberet aliquam infamiae notam aut periculum (*Lib. VI, n. 463*).

Extra autem hos casus quidam volunt, melius esse ut hujusmodi recidivis differatur absolutio. Alii tamen communius censent, id raro expedire; et hoc etiam sentit celebris nostrorum temporum missionarius Pater Leonardus de Portu Mauritio, in suo docto sermone Romae edito, cui titulus: *Discorso mistico e morale*. Melius nihilominus dicendum, quod in hoc puncto nequit certa statui regula, sed confessarius juxta occurrentes circumstantias gerere se debet. Deo se commendat, et secundum quod se sentit inspiratum, sic faciat. — Ego ita censeo: Si poenitens relapsus est *ex fragilitate intrinseca*, prout accidit in peccatis irae, odii, blasphemiarum, mollitierum, aut delectationum morosarum, dico cum sententia communissima DD. (*ibid.*, v. *Ut autem*), quod raro expedit differre absolutionem recidivo, cum ille est dispositus: nam sperari debet, magis gratiam sacramenti quam dilationem absolutionis illi prodesse posse.

Recidivo disposito differri potest absolutio.

Non differenda, si dilatio damnositas alijatura.

Opiniones auctorum extra hunc casum.

Juxta S. Doctorem, relapsus ex fragilitate intrinseca et disposito, raro differenda.

Secus, relapsus ob occasionem extrinsecam.

Speciatim si haec sit voluntaria.

S. Doctor probat raro esse differendam relapsus ex fragilitate intrinseca.

Confirmatur ex auctoritate.

77. - Dico: *ex fragilitate intrinseca*. Aliter enim agendum cum eo qui relapsus est ob *occasionem extrinsecam*, quamvis necessariam: nam occasio vivaciorem excitat concupiscentiam, et complicitis praesentia vehementius sensus commovet et intensiorem reddit affectum ad peccandum, quam faciat pravus habitus intrinsecus; et ideo poenitens in occasione extrinseca magnam sibi vim inferre debet, non tantum ad superandam tentationem, sed etiam ad se removendum a familiaritate et praesentia complicitis, ut periculum ex proximo reddatur remotum. — Et tanto magis hoc procedit, si occasio est voluntaria et omnino auferri debet; quia tunc recipiens absolutionem, antequam occasionem amoverit, remanet in magno periculo frangendi propositum factum de illa removenda, prout ostendimus in capitulo praecedenti, *n. 66*.

E converso in consuetudinario ob causam intrinsecam remotius est periculum violanti propositum; quia ex una parte non adest objectum extrinsecum, quod tam violenter eum impellat ad peccandum: et ex altera, illi non est voluntaria retentio mali habitus, prout est voluntarium non amovere occasionem cum possit. Unde in tali necessitate Deus male habituato magis succurrit; et ideo plus quam a dilatione absolutionis sperari potest emendatio a gratia sacramenti, quae illum fortiorem reddet, reddetque efficaciora media quae ipse adhibebit ad habitum extirpandum.

Cur enim, recte dicunt Salmant.¹, magis sperari debet, quod peccatori gratia carenti prosit dilatio absolutionis, quam prosit amico Dei absolutio, qua gratiam recipit? — Et cardinalis Toletus², loquendo praecise de peccato pollutionis, censet, ad tale vitium vitandum non esse remedium efficacius quam saepe se munire sacramento Poenitentiae; subditque, hoc sacramentum maximum esse frenum hujusmodi peccatum committentibus: et ^a) qui

eo non utuntur, dicit quod non sibi promittat emendationem nisi per miraculum. — Et re vera, S. Philippus Neri, ut legitur in ejus Vita³, maxime hoc medio frequentis confessionis utebatur pro recidivis in tali vitio. — Huic quoque confert id quod ait Rituale Romanum, agendo de Poenitentia: *In peccata facile recidentibus utilissimum fuerit consulere, ut saepe... confiteantur, et si expediat, communicent*. Et dicendo *facile recidentibus*, certe intelligit loqui de eis qui nondum pravum habitum extirpavere.

Aliqui auctores, qui per solam rigoris viam videntur velle animas salvas facere, dicunt recidivos pejores fieri, cum ante emendationem absolventur. Sed ipse scire vellem ab his magistris meis, an omnes recidivi, cum sine absolutione dimittuntur, carentes gratia sacramenti, omnes evadant fortiores et omnes emendentur? Quot ego miseros novi in exercitio missionum, qui dimissi sine absolutione mitis et desperationi se abjecerunt, et per plurimos annos omiserunt confiteri!

Caeterum repeto: Quisque se dirigere debet juxta lumen quo donatur a Deo. Hoc certum est quod in hac materia, tam errant ii qui plus justo sunt faciles, quam ii qui sunt difficiles ad absolvendum. Multi quidem propter nimiam facilitatem sunt causa quod tot animae perdantur (et negari non potest, quod isti in majori sint numero et majus damnum afferant, quia istis in majori numero accedunt peccatores habituati); sed alii ob nimium rigorem etiam magno sunt damno animarum salutis. Et nescio an confessarius debeat tantummodo sibi scrupulum injicere, quando absolvit indispositos, et non etiam, quando dispositos sine absolutione dimittit.

Concludo hic et dico *primo*: Non nego quod aliquando bene prodesse possit recidivo disposito dilatio absolutionis. — Dico *secundo*: Semper proderit quod confessarius hujusmodi recidivos terreat ostendatque ac si non posset eos absol-

¹ Is est *Giordanini*, part. 1, cap. 15, n. 360. — *S. Leonard.*, Discorso mistico e morale, n. 10, in f., (edit. Rom. 1854).

75. - ^a) Id est: « Ad administrandam Poenitentiam nil aliud requiritur, quam prudens et vere probabile iudicium de dispositione poenitentis. Unde, si circumstantiae non in-

gerunt prudens dubium de insufficienti ejus dispositione, confessarius nec se ipsum nec poenitentem perturbare debet ut evidentiali consequatur, quod non est possibile ».

¹ Tr. 6, cap. 5, n. 68, in f. — ² Instructio sacerdotum, lib. 5, cap. 13, n. 6 (edit. Venet. 1668). — ³ Bacci, Vita di

77. - ^a) Verba quae sequuntur tribuuntur Toletu a Sporer (a quo S. Alphonsus videtur

S. Filippo, lib. 2, cap. 6, n. 2 (edit. Florent. 1851) — *Rituale Romanum*, ordo administr. Poenit., n. 19, v. *Quare curet*.

hanc desumpsisse citationem), sed non sunt illius auctoris. Cfr. *lib. 6, n. 464, v. E. converso*.

Objurgantur rigoristae.

Sed etiam laxistae.

Conclusio.

Ad absolvendum sufficit certitudo moralis de dispositione poenitentis.

nimirum unica probabilitas.

Recidivus in blasphemiiis facilius absolvetur.

vere. — Dico *tertio*. Ordinarie loquendo, recidivis ex fragilitate intrinseca et per signum extraordinarium jam dispositis magis absolutionis beneficium proderit quam dilatio.

Utinam et confessarii recidivos absolvent tum solum, cum signa extraordinaria afferunt! Id quod lugendum, est quod major, ne dicam maxima confessariorum pars, universaliter recidivos absolvent sine distinctione, sine signo extraordinario, sine admonitione, et sine aliquo saltem remedio praestito ad emendationem; et hinc vere procedit, non jam ab absolvendis dispositis, tot animarum universalis pernicies.

78. — Hoc tamen quod dictum est, communiter loquendo, de habituatis et recidivis, non procedit jam circa initiandos in sacris ordinibus habituatos in aliquo vitio (praesertim in peccato turpi). Circa hos enim alia currit ratio.

Laicus habituatus absolvi potest, semper ac est dispositus ad suscipiendum sacramentum Poenitentiae. Sed ordinandus habituatus, si vult ipse ad sacrum ascendere ordinem, non sufficit ut sit dispositus ad recipiendum sacramentum Poenitentiae, sed oportet ut etiam dispositus sit ad recipiendum sacramentum Ordinis. Alioquin ad neutrum dispositus erit. Cum enim sit indignus ascendendi ad altare qui vix egreditur e statu peccati, nec habet probitatem positivam, necessariam respectu ad sublimitatem status in quem immitti inhiat, ipse graviter peccat, si absque illa vult sacrum ordinem suscipere, etiamsi ponatur in statu gratiae. Quapropter tunc confessarius nequit eum absolvere, nisi promittat abstinere ab ordine suscipiendo, ad quem ascendere non poterit, nisi post longi temporis, saltem plurimum mensium probationem.

Id plene probatum est in dissertatione Operi inserta *Lib. VI, ex n. 63*, cum communi sententia DD. ibi (*n. 68*) relatorum, qui docent quod ad sacrum ordinem suscipiendum non satis sit bonitas communis, id est simplex immunitas a peccato mortali, sed requiritur bonitas specialis, virtute cujus initiandus sit a

pravis habitibus depuratus, ut docuit D. Thomas¹: *Ordines sacri praecessigunt sanctitatem ...; unde pondus ordinum imponendum est parietibus jam per sanctitatem desiccatis ..., id est... ab humore vitiorum*. Et ratio est quia, si ordinandus hanc non habet specialem sanctitatem, indignus est super plebem constitui ad altissima altaris ministeria exercenda: *Sicut illi* (loquitur idem S. Doctor²) *qui Ordinem suscipiunt, super plebem constituuntur gradu Ordinis, ita et superiores sint merito sanctitatis*. Et alibi³ expressius praefatam rationem confirmat, dicens: *Quia per sacrum ordinem aliquis deputatur ad dignissima ministeria, quibus ipsi Christo servitur in sacramento altaris, ad quod requiritur major sanctitas interior quam requirat etiam religionis status*.

79. — Verumtamen excipitur casus, quo a Deo donaretur quis tam extraordinaria compunctione, quae ipsum liberaret ab antiqua fragilitate; nam, ut ait idem Angelicus⁴: *Quandoque tanta commotione convertit (Deus) cor hominis, ut subito perfecte consequatur sanctitatem spiritualem*.

Rarae quidem sunt hujusmodi conversiones, et praesertim in ordinandis, licet aliquam petant domum religiosam, ut spiritualia agant exercitia: isti enim ut plurimum non ultro sed coacti accedunt. Sed quando vere quis tantam reciperet gratiam a Deo (cujus admirabiles sunt misericordiae), quae ipsum taliter mutatum redderet ut, licet adhuc aliquem pravum motum sentiret, magnum tamen concepisset horrorem adversus peccatum; et simul notabiliter diminutum in se cognosceret ardorem concupiscentiae, ita ut, a gratia munitus, facile jam inciperet tentationibus obsistere; et insuper firme statuisset in posterum, non tantum vitare peccata et occasiones, sed etiam media opportuniora suscipere ad vivendum, ut sacerdotem decet; et jam simul incoepisset ad suam conversionem confirmandam instanter preces effundere pro sua perseverantia, cum magna et tali in Deo fiducia quae eum redderet moraliter securum de quadam magna mutatione vitae: eo

Etiam hoc casu, differri potest absolutio.

Excipitur casus conversionis extraordinariae.

Casus explicatur.

casu bene posset confessarius eum absolvere, etsi ipse vellet statim post confessionem ordinem sacrum suscipere.

Attamen adhuc in hujusmodi casu, quo poenitens magnam habuerit compunctionem, confessarius, quantum potest, curam adhibere debet ut illum inducat ad differendam susceptionem Ordinis, ad hoc ut melius a pravo habitu se purget et melius concepta proposita exsequatur. Immo ad hunc effectum, si ille nolit differre susceptionem, potest etiam confessarius tanquam medicus ad majorem ejus pro-

fectum differre ipsi absolutionem, ut initiandus Ordinis susceptionem differat. Hoc tamen intelligendum, modo ex tali dilatione non subeat ille periculum alicujus infamiae aut notae. Tunc enim (prout notatum est *n. 69*) poenitens habet jus ut statim absolvatur.

Caeterum confessarii debent esse difficiles, quantum fieri potest, in absolvendis hujusmodi ordinandis, qui postmodum ordinarie pessimi evadunt; et sic populis et Ecclesiae perniciem magnam afferunt^{a)}. Vide *Lib. VI, n. 69-77*.

Modo non adsit infamia.

Monitum pro praxi.

79. — a) S. Doctor, *Hom. Apost., tr. ult., n. 17, in f.*, addit: « Hanc meam ratiocinationem integre commendatam reperio a Be-

nedicto XIV, in celebri suo opere *de Synodo, lib. 11, cap. 2, num. 17 et 18*, ultimae editionis ».

Iterum in-crepantur laxistae.

Habituatus accedere nequit ad ordines sacros.

nisi post probationem.

Et si persistat nequit absolvi.

Probatur.

¹ 2^a 2^{ae}, qu. 189, art. 1, ad 3. — ² Suppl., qu. 35, art. 1, ad 3. — ³ 2^a 2^{ae}, qu. 184, art. 8. — ⁴ 3^a P., qu. 86, art. 5, ad 1.